

2024/358

22.1.2024.

KOMISIJAS DELEĢĒTĀ REGULA (ES) 2024/358

(2023. gada 29. septembris),

ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2020/1503 papildina saistībā ar regulatīvajiem tehniskajiem standartiem, nosakot prasības attiecībā uz kolektīvās finansēšanas projektu kredīspējas novērtējumu, kolektīvās finansēšanas piedāvājumu cenu noteikšanu, kā arī riska pārvaldības politiku un procedūrām

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2020/1503 (2020. gada 7. oktobris) par Eiropas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem uzņēmējdarbībai un ar ko groza Regulu (ES) 2017/1129 un Direktīvu (ES) 2019/1937 ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 19. panta 7. punktu,

tā kā:

- (1) Regulas (ES) 2020/1503 23. pantā ir noteikts, ka kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji sniedz ieguldītājiem pietiekamu informāciju par kolektīvās finansēšanas projektu kvalitāti un projektu īpašniekiem, jo īpaši sniedzot ieguldījumu pamatinformācijas lapu, lai tiem dotu iespēju pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu par ieguldījumu. Tomēr ieguldītājiem vajadzētu būt arī atbilstīgi informētiem par to, kā kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji aprēķina kolektīvās finansēšanas projektu un projektu īpašnieku kredīspējas novērtējumu, lai varētu labāk izprast un salīdzināt dažādu kolektīvās finansēšanas aizdevumu pamatā esošos riskus.
- (2) Pēdējos gados tradicionālās statistikas metodes ir papildinātas ar kredītriska novērtēšanas un kredīspējas novērtējuma aprēķināšanas metodēm, kuru izstrādei izmantotas uz mākslīgo intelektu un mašīnmācīšanos balstītas inovatīvas pieejas. Piemēram, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kam nav ilgas kredītvēstures, inovatīvas metodes, kuru pamatā ir darījumu dati, var izrādīties noderīgākas nekā tās, kuru pamatā ir tradicionālie bilances dati. Šo metožu sarežģītības dēļ var palielināties informācijas asimetrija starp ieguldītājiem un kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem. Tādēļ, aprakstot metodi, kuru kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji izmantoja kredīspējas novērtējuma aprēķināšanai, būtu jānorāda, kāds vērtēšanas modelis tika izmantots šāda aprēķina pamatā, kā arī pietiekama informācija par to, kādi finanšu un nefinanšu faktori tika izmantoti kā ievades dati šajos vērtēšanas modeļos, un par vērtēšanas modeļu sniegto iznākumu.
- (3) Ieguldītāji var nebūt pilnībā informēti par kolektīvās finansēšanas piedāvājumu cenu veidošanas mehānismu un vairākiem ar to saistītiem faktoriem. Tāpēc būtu jāuzlabo pārredzamība, lai atvieglotu dažādu aizdevumu salīdzināšanu. Konkrētāk, ja kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji ierosina kolektīvās finansēšanas piedāvājuma cenu, tiem būtu precīzi jāapraksta šīs cenas aprēķināšanas metode. Aprakstā būtu jāaplūko elementi, kas ir būtiski gan aizdevuma izsniegšanas laikā, gan pēc tam, sevišķi pievēršoties maksām, kuras kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējs var pieprasīt no ieguldītājiem un projektu īpašniekiem par viņiem sniegtajiem pakalpojumiem.
- (4) Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēja platformā atviegloto aizdevumu cenai būtu jābūt taisnīgai un atbilstīgai. Tādējādi vajadzētu panākt, ka cena atspoguļo riska profilu un aizdevuma neto pašreizējo vērtību un ka kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējs ir ņēmis vērā vispārējos tirgus apstākļus.
- (5) Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem būtu jāveic uzticams kredītriska novērtējums, kas kalpotu kā minimālā aizsardzība tiem ieguldītājiem, kuriem nav pietiekamas informācijas par projektu īpašnieku kredīspēju un kolektīvās finansēšanas projektu ilgtspēju. Lai panāktu, ka kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji pārdomāti un stabili novērtē kolektīvās finansēšanas projektu un projektu īpašnieku kredītrisku, tiem vajadzētu

⁽¹⁾ OV L 347, 20.10.2020., 1. lpp.

apsvērt pietiekamu informācijas apjomu par faktoriem, kas ietekmē projektu īpašnieku un kolektīvās finansēšanas projektu finanšu stāvokli un uzņēmējdarbības stratēģiju. Tā kā visaptverošā kredītriska novērtējumā ir jāņem vērā arī tas, vai šādu risku kompensē pieejamie kredīta aizsardzības pasākumi, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem būtu jāņem vērā arī informācija par nodrošinājumu un garantijām, ko izmanto kredītriska mazināšanai.

- (6) Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem vajadzētu būt pieejamai attiecīgai informācijai, kas iekļauta dokumentācijā par kredītriska novērtējumiem, lai varētu veikt atbilstīgu salīdzinošo analīzi par potenciālo projektu īpašnieku kredītspēju un uzlabot modeļus un rīkus, ko izmanto finansējamo projektu apstiprināšanai šo pakalpojumu sniedzēju platformās. Šajā informācijā iekļautie personāli būtu jāuzglabā ne ilgāk kā piecus gadus un jebkurā gadījumā jāapstrādā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679 ⁽²⁾.
- (7) Kolektīvās finansēšanas piedāvājuma cenas noteikšanas procesā būtu jāiekļauj arī precīzs kolektīvās finansēšanas aizdevumu novērtējums. Tāpēc kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem aizdevuma dzīves cikla laikā šāds novērtējums būtu jāveic, balstoties uz pietiekami daudziem faktoriem, kas atspoguļo aizdevuma ienākumu un izmaksu struktūru, kā arī tā riskantumu.
- (8) Pareizas pārvaldības struktūras paaugstina ieguldītāju aizsardzību. Šajā nolūkā kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem būtu jāievieš pārvaldības pasākumi, kas ir proporcionāli šo pakalpojumu sarežģītībai, kā arī politika, ar ko tiek noteikti informācijas izpaušanas elementi, ar kuriem tiek panākts, ka ieguldītājiem sniegtā informācija precīzi un pietiekami detalizēti atspoguļo kolektīvās finansēšanas projektu. Turklāt būtu jāveic uzticamības pārbaude attiecībā uz kolektīvās finansēšanas projektiem un projektu īpašniekiem. Tāpēc Regulas (ES) 2020/1503 4. panta 4. punkta f) apakšpunktā minētajā riska pārvaldības sistēmā būtu jānosaka galvenie uzdevumi un funkcijas personām, kas atbild par kredītriska novērtēšanu un aizdevumu piešķiršanu attiecīgajās riska kategorijās. Šādai sistēmai būtu jāatbilst kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēju uzņēmējdarbības modeļa sarežģītības pakāpei un atvieglotā aizdevuma veidam, kā arī būtu jāatspoguļo Regulā (ES) 2020/1503 noteiktie drošības pasākumi, kuru mērķis ir pārvaldīt nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas riskus.
- (9) Šīs regulas pamatā ir regulatīvo tehnisko standartu projekts, ko Eiropas Banku iestāde (EBI) ir izstrādājusi ciešā sadarbībā ar Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi (EVTI) un iesniegusi Komisijai.
- (10) EBI ir veikusi atklātu sabiedrisko apspriešanu par regulatīvo tehnisko standartu projektu, kas ir šīs regulas pamatā, izanalizējusi potenciālās saistītās izmaksas un ieguvumus un lūgusi atzinumu no Banku nozares ieinteresēto personu grupas, kas izveidota saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 ⁽³⁾ 37. pantu.
- (11) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1725 ⁽⁴⁾ 42. panta 1. punktu ir notikusi apspriešanās ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju, kas sniedza atzinumu 2023. gada 10. janvārī,

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1093/2010 (2010. gada 24. novembris), ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/78/EK (OV L 331, 15.12.2010., 12. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

I NODAĻA

KOLEKTĪVĀS FINANSĒŠANAS PROJEKTU KREDĪTSPĒJAS NOVĒRTĒJUMA APRĒĶINĀŠANAI IZMANTOTĀS METODES UN KOLEKTĪVĀS FINANSĒŠANAS PIEDĀVĀJUMU CENU APRAKSTS

1. pants

Kolektīvās finansēšanas projektu kredībspējas novērtējuma aprēķināšanas metodes un kolektīvās finansēšanas piedāvājumu cenu apraksta formāts

Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji, kas kolektīvās finansēšanas projektiem veic kredībspējas novērtējumu vai kolektīvās finansēšanas piedāvājumiem ierosina cenas, nodrošina, ka kredībspējas novērtējuma vai cenu aprēķināšanai izmantoto metožu apraksts ir precīzs, uzticams un regulāri atjaunināts, kā arī atbilst visiem šiem nosacījumiem:

- a) apraksts ir skaidri atšķirams no mārketinga paziņojumiem;
- b) apraksts ir sniegts viegli lasāmā valodā, un tā izteiksmes veids palīdz vieglāk izprast saturu.

2. pants

Elementi, kas jāiekļauj kolektīvās finansēšanas projektu kredībspējas novērtējuma aprēķināšanai izmantotās metodes aprakstā

1. Kolektīvās finansēšanas projektu kredībspējas novērtējuma aprēķināšanai izmantotās metodes aprakstā ir iekļauta visa tālāk minētā informācija:

- a) ziņas par to, kurš no šiem vērtēšanas modeļiem ir izmantots:
 - i) statistikas modelis;
 - ii) uz spriedumiem balstīts modelis, kurā statistikas metodes ir integrētas ar diskrecionāra rakstura lēmumu pieņemšanas elementiem;
 - iii) automatizēts modelis;
 - iv) cits modelis;
- b) ziņas par to, vai ir ieviesti atbilstīgi pārvaldības pasākumi modeļa izstrādei un lietošanai;
- c) tās sistēmas apraksts, ko izmanto, lai panāktu, ka regulāri tiek novērtēta un uzraudzīta modeļa iznākuma kvalitāte;
- d) ziņas par to, vai ir izmantots trešās puses pakalpojumu sniedzēju izstrādāts modelis.

2. Papildus 1. punktā minētajai informācijai kolektīvās finansēšanas projektu kredībspējas novērtējuma aprēķināšanai izmantotās metodes aprakstā ir iekļauta visa tālāk minētā informācija:

- a) informācija par vērtēšanas modeļu pamatā izmantoto datu avotu, jo īpaši norādot, vai informācija ir:
 - i) saņemta no projekta īpašnieka;
 - ii) iegūta no ārējiem kredītu reģistriem;
 - iii) iegūta no publiski pieejamiem avotiem;
 - iv) iegūta no citiem avotiem;
- b) paskaidrojums par to, kā metodē ir ņemti vērā šādi finanšu faktori, kas saistīti ar projekta īpašnieku un kolektīvās finansēšanas projektu, un kā šos faktoros izmanto kā ievades datus vērtēšanas modeļi:
 - i) kolektīvās finansēšanas projekta rentabilitāte;
 - ii) kolektīvās finansēšanas projekta radītā naudas plūsma;

- iii) projekta īpašnieka aizņemtie līdzekļi, parādsaistību līmenis un maksātspēja;
 - iv) projekta īpašnieka kredītvēsture;
 - v) nodrošinājuma vai garantiju pieejamība;
- c) paskaidrojums par to, kā metodē ir ņemti vērā šādi nefinanšu faktori, kas saistīti ar projekta īpašnieku, un kā šie faktori tiek izmantoti kā ievades dati vērtēšanas modelī:
- i) makroekonomiskie apstākļi jurisdikcijā, kurā projekts tiks īstenots;
 - ii) konkurences pakāpe nozarē, kurā projekts tiks izstrādāts;
 - iii) projekta īpašnieka zināšanas un pieredze konkrētajā nozarē, kurā tas veic uzņēmējdarbību;
 - iv) projekta īpašnieka reputācija;
- d) svērumi, kas piešķirti b) un c) apakšpunktā minētajiem finanšu un nefinanšu faktoriem;
- e) attiecīgie rādītāji, kas tiek ņemti vērā saistībā ar b) un c) apakšpunktā minētajiem finanšu un nefinanšu faktoriem;
- f) skaidrojums par to, kā, piešķirot kredītspējas novērtējuma punktus, tiek ņemti vērā riski, kas izriet no nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas darbībām;
- g) vērtēšanas modeļa iznākuma apraksts, ieskaitot tabulu, kurā norādīti kredītspējas novērtējuma posmi, precizējot katru no tiem:
- i) kredītreitings;
 - ii) saistību neizpildes varbūtība;
 - iii) kredītspējas novērtējuma posma kvalitatīva interpretācija;
 - iv) tas, vai kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējs pieņem vai noraida projekta finansējumu;
- h) apraksts par to, cik bieži visā projekta finansēšanas aizdevuma darbības laikā tiek atjaunināti kolektīvās finansēšanas projekta kredītspējas novērtējumi un attiecīgie reitingi;
- i) norāde par to, vai var manuāli koriģēt kredītspējas novērtējuma punktus, kas iegūti ar automatizētiem modeļiem, un par apstākļiem, kādos veic šādas manuālas korekcijas;
- j) norāde par to, kā izmantotās metodes iznākums tiek ņemts vērā, nosakot šādus faktoros:
- i) potenciālajam projekta īpašniekam piedāvātā aizdevuma maksimālo summu;
 - ii) potenciālajam projekta īpašniekam piedāvātā aizdevuma maksimālo termiņu.

3. Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji informē ieguldītājus, ja izmaiņas metodē, ko izmanto kredītspējas novērtējuma noteikšanai, būtiski ietekmē šīs metodes rezultātus.

4. Piemērojot 2. punkta a) apakšpunkta i) daļu, ja tajā minētā informācija ir balstīta uz nerevidētiem kontiem, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji sniedz ieguldītājiem pietiekamu informāciju par šīs informācijas ticamību.

3. pants

Elementi, kas jāiekļauj kolektīvās finansēšanas piedāvājumu cenu aprēķināšanai izmantotās metodes aprakstā

1. Kolektīvās finansēšanas piedāvājumu cenas aprēķināšanai izmantotās metodes aprakstā paskaidro, kā cenu noteikšanas stratēģijā tiek ņemti vērā visi tālāk minētie aizdevuma elementi:

- a) aizdevuma pamatsumma;
- b) aizdevuma termiņš;
- c) atmaksājamās summas maksājumu laika struktūra;
- d) vērtēšanas modeļu rezultāti.

2. Šā panta 1. punktā minētās metodes aprakstā norāda, kā aizdevuma izsniegšanas laikā tiek ņemti vērā visi tālāk minētie elementi:

- a) izmantotā bezriskā procentu likme;
- b) projekta īpašnieka riska kategorija, kas tam piešķirta saskaņā ar 19. pantu;
- c) nodrošinājuma vai garantiju pieejamība;
- d) visas pamatdarbības un administratīvās izmaksas, kā arī maksas, kuras kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējs iekasē par pakalpojumiem, kas sniegti saistībā ar aizdevumu;
- e) visi pārējie ar aizdevumu saistītie riski, ja tādi ir.

3. Papildus šā panta 1. un 2. punktā minētajiem elementiem 1. punktā minētās metodes aprakstā norāda arī to, kā pēc aizdevuma izsniegšanas tiek ņemti vērā visi tālāk minētie elementi:

- a) maksas par aizdevuma administrēšanu un uzraudzību;
- b) maksas saistībā ar nodrošinājuma pārvērtēšanu;
- c) maksas par izmaiņām, kas veiktas aizdevuma līguma noteikumos vai pārstrukturēšanas nosacījumos, tostarp par izmaiņām, ko izdara gadījumā, ja projekta īpašnieks nav izpildījis saistības;
- d) maksas par aizdevuma pārdošanu, ko veic investors;
- e) maksas par aizdevuma pirmstermiņa atmaksu;
- f) maksas par ārkārtas gadījumiem paredzētiem fondiem, kā noteikts Regulas (ES) 2020/1503 6. panta 5. un 6. punktā.

II NODAĻA

KREDĪTRISKA NOVĒRTĒŠANA UN AIZDEVUMA VĒRTĒŠANA

4. pants

Pieejas un informācija, ko izmanto kredītriska novērtēšanai un aizdevuma vērtēšanai

Šīs nodaļas nolūkā kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji:

- a) pieņem kredītriska novērtēšanas un aizdevuma vērtēšanas metodes un pieejas, kas ir proporcionālas aizdevuma lielumam, veidam un termiņam, kā arī projekta īpašnieka un kolektīvās finansēšanas projekta īpašībām;
- b) izmanto precīzu, uzticamu un aktuālu informāciju un datus.

5. pants

Vispārējās prasības kolektīvās finansēšanas projektu vai projektu īpašnieku kredītriska novērtēšanai

1. Novērtējot kolektīvās finansēšanas projektu vai projektu īpašnieku kredītrisku, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji izvērtē projekta īpašnieka pašreizējo un turpmāko spēju pildīt aizdevuma līgumā noteiktās finanšu saistības.
2. Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji rūpīgi dokumentē lēmumus par 1. punktā minēto novērtējumu un glabā šo dokumentāciju vismaz piecus gadus pēc aizdevuma pēdējā maksājuma atmaksas.
3. Šā panta 2. punkta nolūkā visus persondatus, kas noteikti Regulas (ES) 2016/679 4. panta 1. punktā, glabā ne ilgāk kā piecus gadus pēc aizdevuma pēdējā maksājuma atmaksas.

6. pants

Informācija, kas jāņem vērā kolektīvās finansēšanas projektu vai projektu īpašnieku kredītriska novērtējumos

Novērtējot kolektīvās finansēšanas projektu vai projektu īpašnieku kredītrisku, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji ņem vērā visu tālāk minēto informāciju:

- a) kolektīvās finansēšanas projekta apraksts;
- b) aizdevuma mērķis;
- c) projekta īpašnieka īpašumtiesību struktūra;
- d) kolektīvās finansēšanas projekta pamatā esošais uzņēmējdarbības plāns;
- e) nodrošinājuma vai garantiju pieejamība.

7. pants

Faktori, kas jāņem vērā, novērtējot projekta īpašnieka vai kolektīvās finansēšanas projekta finanšu stāvokli

1. Novērtējot kolektīvās finansēšanas projektu vai projektu īpašnieku kredītrisku, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji ņem vērā visus tālāk minētos faktorus saistībā ar projekta īpašnieka vai kolektīvās finansēšanas projekta finanšu stāvokli:

- a) kolektīvās finansēšanas projektā gūtie ienākumi un radītā naudas plūsma pēdējos divos gados, ja ir;
- b) kolektīvās finansēšanas projekta paredzamie ienākumi un naudas plūsmas dažādos scenārijos;
- c) projekta īpašnieka pašreizējais un prognozētais finanšu stāvoklis, tostarp visi citi pašreizējie aizdevumi un saistības;
- d) nodrošinājuma vai citu garantiju pieejamība.

2. Šā panta 1. punkta c) apakšpunkta nolūkā kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji, novērtējot citus aizdevumus un saistības, kas projekta īpašniekam var būt aizdevuma pieprasījuma iesniegšanas laikā, ņem vērā šādus faktorus:

- a) šo citu aizdevumu vai saistību summa;
- b) valūta, kurā ir izsniegti šie citi aizdevumi vai saistības;
- c) šo citu aizdevumu vai saistību termiņš;
- d) šo citu aizdevumu vai saistību atmaksas grafiks;
- e) procentu likme vai cita kompensācija, kas paredzēta šo citu aizdevumu vai saistību līgumos.

3. Veicot 1. un 2. punktā minēto novērtējumu, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji saskaņā ar IV nodaļā noteikto politiku ņem vērā attiecīgos finanšu rādītājus un aktīvu klasēm vai produktu veidam raksturīgos rādītājus par pēdējiem trim finanšu gadiem, ja tādi ir pieejami. Šos rādītājus aprēķina saskaņā ar starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem (SFPS) vai vietējiem vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem saskaņā ar IV nodaļā noteikto politiku.

4. Attiecīgajos finanšu rādītājos var iekļaut pielikumā uzskaitītos posteņus, kā arī citus posteņus.

5. Izmantojot finanšu prognozes, lai novērtētu kredītrisku, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji garantē, ka šīs prognozes ir balstītas uz drošiem un piesardzīgiem pieņēmumiem un atbilst vēsturiskajiem datiem un pamatotām tirgus prognozēm.

8. pants

Informācija, kas jāņem vērā, novērtējot kolektīvās finansēšanas projektu vai projektu īpašnieku uzņēmējdarbības modeli un stratēģiju

Novērtējot kolektīvās finansēšanas projektu vai projektu īpašnieku kredītrisku, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji ņem vērā šādu informāciju saistībā ar kolektīvās finansēšanas projekta uzņēmējdarbības modeli un stratēģiju:

- a) projekta īpašnieka zināšanas par uzņēmējdarbības nozari, uz ko attiecas kolektīvās finansēšanas projekts, un pieredze līdzīgos projektos;
- b) ar kolektīvās finansēšanas projektu saistītā uzņēmējdarbības plāna īstenošanas iespējas un ilgtspēja;
- c) kolektīvās finansēšanas projekta priekšrocību un trūkumu analīze;
- d) konkurences līmenis uzņēmējdarbības nozarē, kurā īsteno kolektīvās finansēšanas projektu;
- e) klientu veids un ģeogrāfiskā atrašanās vieta.

9. pants

Informācija par kredīta aizsardzības pasākumiem

1. Ja projekta īpašniekam piešķirtais aizdevums ir nodrošināts ar kredīta aizsardzības pasākumiem, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji veic visus piemērotos pasākumus, lai apkopotu informāciju par šādiem elementiem:

- a) nodrošinājuma un garantiju vērtēšanas precizitāte;
- b) nodrošinājuma un garantiju efektivitāte un izpildāmība.

2. Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji regulāri novērtē un uzrauga nodrošinājuma un garantiju vērtību, kā arī attiecīgi rīkojas, ja nodrošinājuma vērtība būtiski samazinās.

10. pants

Informācija par fondēto kredītaizsardzību

1. Ja aizdevuma garantija ir nodrošinājums, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji nodrošinājuma vērtēšanā ņem vērā visu tālāk minēto informāciju:

- a) informācija par nodrošinājuma termiņu;
- b) attiecībā uz finanšu nodrošinājumiem – pēdējā pieejamā nodrošinājuma cena un vidējā cena pēdējos 12 mēnešos likvidā un tirgotā tirgū;
- c) attiecībā uz lietiskiem nodrošinājumiem – jaunākā pieejamā tirgus vērtība;
- d) informācija par tirgus esību, lai nodrošinājumu ātri realizētu;
- e) nodrošinājuma vērtības svārstīguma rādītājs.

2. Ja tirgus nepastāv, tad, lai objektīvi noteiktu nodrošinājuma cenu vai tirgus vērtību, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji ņem vērā visu tālāk minēto informāciju:

- a) pieņēmumi, kas izmantoti nodrošinājuma vērtības novērtēšanā;
- b) to, cik bieži iespējams noteikt vērtību, tostarp iegūt profesionālu aplēsi vai vērtējumu;

3. Šā panta 1. un 2. punkta nolūkā kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji ievieš politiku un procedūras, kas paredzētas tam, lai uzraudzītu nodrošinājuma vērtību.

11. pants

Informācija par nefondēto kredītaizsardzību

Ja aizdevumam ir garantija, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji nodrošina, ka tās vērtēšanā tiek ņemta vērā visa tālāk minētā informācija:

- a) galvotāja identitātes dati;
- b) garantijas veids;
- c) garantijas izpildāmība;
- d) garantijas nodrošinātais aizsardzības līmenis;
- e) summa, ko galvotājs ir apņēmis samaksāt gadījumā, ja projekta īpašnieks neizpilda saistības vai neveic maksājumu.

12. pants

Grāmatvedības informācija

Ja nav pieejami revidēti finanšu pārskati par pēdējiem diviem finanšu gadiem, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji Regulas (ES) 2020/1503 4. panta 4. punkta b) apakšpunkta i) daļas nolūkā pamato projekta īpašnieka finanšu stāvokļa novērtējumu ar dokumentiem, ko sagatavojis nodokļu konsultants, zvērināts grāmatvedis vai cita sertificēta persona, uz kuru attiecas profesionālā kvalitātes nodrošināšanas sistēma.

13. pants

Informācija, kas jāņem vērā aizdevuma vērtēšanā

1. Novērtējot katru aizdevumu, kā minēts Regulas (ES) 2020/1503 4. panta 4. punkta e) apakšpunkta i) daļā, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji:

- a) veic projektu īpašniekiem piešķirto aizdevumu vērtēšanu, ņemot vērā pietiekamu un aktuālu informāciju;
- b) veic vērtēšanu trijos mēnešos pirms aizdevuma piešķiršanas.

2. Šā panta 1. punkta nolūkā kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji aizdevuma izsniegšanas laikā ņem vērā visus tālāk minētos faktorus:

- a) aizdevuma termiņš;
- b) atmaksājamās summas maksājumu biežums un paredzamās naudas plūsmas nākotnē;
- c) tas, vai aizdevuma līgumā ir paredzēta priekšapmaksas iespēja;
- d) bezriskā procentu likme, lai diskontētu no aizdevuma veiktos maksājumus;
- e) aizdevuma līgumā noteiktā procentu likme;
- f) varbūtība, ka projekta īpašnieks nepildīs saistības, kā noteikts Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2022/2115 ^(⁵) 1. panta 1. punktā;
- g) nodrošinājuma vērtība (ja tāds ir), kuru projekta īpašnieks ir izmantojis kā daļu no aizdevuma līguma;
- h) garantijas un to nodrošinātais aizsardzības līmenis.

⁽⁵⁾ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2022/2115 (2022. gada 13. jūlijs), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2020/1503 papildina attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem, ar kuriem precizē metodiku kolektīvās finansēšanas platformā piedāvāto aizdevumu saistību neizpildes rādītāju aprēķināšanai (OV L 287, 8.11.2022., 33. lpp.).

3. Šā panta 1. punkta nolūkā kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji pēc aizdevuma izsniegšanas papildus 2. punktā minētajiem faktoriem ņem vērā šādus faktorus:

- a) laiks līdz aizdevuma atmaksas termiņam;
- b) nākotnē sagaidāmie zaudējumi.

4. Ja kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji saskaņā ar Regulas (ES) 2020/1503 4. panta 4. punkta e) apakšpunkta iii) daļu veic aizdevuma vērtēšanu pēc saistību nepildīšanas, tie veic nodrošinājuma un garantiju vērtēšanu konservatīvā veidā un ņem vērā citus ar parāda piedziņu saistītos maksājumus un izdevumus.

III NODAĻA

TAISNĪGAS UN ATBILSTĪGAS CENAS NOTEIKŠANA AIZDEVUMIEM

14. pants

Faktori, kas nodrošina taisnīgas un atbilstīgas cenas noteikšanu aizdevumiem

1. Nosakot atvieglotā aizdevuma cenu, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji ņem vērā visus tālāk minētos faktorus:

- a) projekta īpašnieka vai kolektīvās finansēšanas projekta riska profils, kā noteikts 19. pantā minētajās riska kategorijās;
- b) aizdevuma neto pašreizējā vērtība;
- c) dominējošie tirgus apstākļi aizdevuma izsniegšanas laikā un visā aizdevuma dzīves cikla laikā;
- d) uzņēmējdarbības stratēģija.

2. Aprēķinot 1. punkta b) apakšpunktā minēto neto pašreizējo vērtību, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji ņem vērā visus tālāk minētos faktorus:

- a) aizdevuma pamatsumma;
- b) aizdevuma termiņš;
- c) aizdevuma maksājumu biežums;
- d) atbilstīga procentu likme attiecībā uz turpmāko maksājumu diskontēšanu.

IV NODAĻA

POLITIKA UN PROCEDŪRAS, AR KO NODROŠINA PIETIEKAMU INFORMĀCIJU KLIENTIEM UN ĻAUJ VEIKT KREDĪTRISKA NOVĒRTĒJUMUS, KREDĪTA VĒRTĒŠANU UN NOTEIKT CENAS

15. pants

Klientu informēšanas pārvaldības pasākumi

1. Lai klientiem sniegtu informāciju, kā noteikts Regulas (ES) 2020/1503 19. pantā, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji ievieš piemērotu pārvaldības sistēmu un sagatavo tās rakstisku aprakstu.

2. Šā panta 1. punkta nolūkā kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji nodrošina, ka ir izpildīti visi tālāk minētie nosacījumi:

- a) visa klientiem sniegtā informācija ir pilnīga un aktuāla;
- b) iekšējie pārvaldības pasākumi, procesi un mehānismi, kas paredzēti informācijas izpaušanai klientiem, ir samērīgi ar kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēja lielumu un pakalpojuma sarežģītību.

3. Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji nodrošina, ka visai klientiem izpaustajai kvantitatīvajai informācijai ir pievienots kvalitatīvs apraksts un cita papildinformācija, kas klientiem var būt nepieciešama, lai gūtu pilnīgu izpratni par kvantitatīvo izpaužamo informāciju.

16. pants

Politika attiecībā uz informācijas izpaušanu klientiem

1. Regulas (ES) 2020/1503 19. pantā minētajā politikā attiecībā uz to, kā klientiem izpauž informāciju, ir paredzēts, ka visu klientiem paredzēto informāciju sniedz viegli lasāmā valodā un tā, lai palīdzētu izprast saturu, jo īpaši potenciālajiem nepieredzējušajiem ieguldītājiem.
2. Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji nodrošina, ka politikā attiecībā uz to, kā klientiem sniegt pietiekamu informāciju, ir ietverti visi tālāk minētie elementi:
 - a) klientiem sniegtās informācijas aktualizēšanas biežums;
 - b) uzdevumi vai funkcijas personām, kas atbild par informācijas sagatavošanu klientiem;
 - c) tādas informācijas apstrāde, kas var ietekmēt aizdevuma cenu;
 - d) klientiem izpaužamās informācijas apstiprināšanas process.
3. Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēja vadības struktūra apstiprina politiku, procedūras un organizatoriskos pasākumus attiecībā uz informācijas izpaušanu klientiem, un šī politika ir izklāstīta rakstiski, tiek regulāri aktualizēta un rūpīgi dokumentēta.

17. pants

Riska pārvaldības sistēmas izveide

1. Regulas (ES) 2020/1503 4. panta 4. punkta f) apakšpunktā minētā riska pārvaldības sistēma ir:
 - a) integrēta kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēja vispārējā organizatoriskajā un lēmumu pieņemšanas struktūrā;
 - b) proporcionāla kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēja uzņēmējdarbības modeļa sarežģītībai.
2. Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji riska pārvaldības sistēmā nosaka uzdevumus vai funkcijas personām, kas atbild par kredītriska novērtēšanas un uzraudzības pienākumiem, ieguldītājiem piedāvājamo kolektīvās finansēšanas projektu apstiprināšanas procesu un aizdevuma vērtēšanu.
3. Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji izveido caurskatāmas ziņošanas sistēmas. Minētās ziņošanas sistēmas nodrošina, ka kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēju vadības struktūrai un par uzdevumiem un funkcijām atbildīgajām personām tiek sniegta atbilstīga informācija, kas ļauj izmērīt, novērtēt un uzraudzīt kredītrisku. Ziņošanas sistēma ir pietiekami detalizēta un dokumentēta.
4. Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēja vadības struktūra pārrauga ar riska pārvaldības sistēmu saistīto pārvaldības un organizatorisko pasākumu īstenošanu, citstarp attiecīgās politikas un procedūru izveidi, uzturēšanu un publiskošanu.

18. pants

Riska pārvaldības sistēmā noteiktie uzdevumi un funkcijas

1. Riska pārvaldības sistēmā noteiktie uzdevumi un funkcijas ir šādi:
 - a) kolektīvās finansēšanas projektu un projektu īpašnieku kredītriska novērtēšana nolūkā novērtēt punktus saskaņā ar III nodaļā izklāstīto;
 - b) aizdevumu iedalīšana atbilstīgās riska kategorijās;

- c) atbilstīgu procesu izstrāde kredītriska uzraudzībai un ziņošanai;
- d) atbilstīgu procesu ieviešana, lai rastu risinājumus situācijās, kad projekta īpašnieks nespēj pildīt savus pienākumus vai nepilda saistības, kā noteikts Deleģētās regulas (ES) 2022/2115 1. panta 1. punktā.

2. Ja kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji veic individuālus portfeļa pārvaldības uzdevumus attiecībā uz aizdevumiem saskaņā ar Regulas (ES) 2020/1503 6. pantu, tiem ir izstrādāts detalizēts un dokumentēts process, ko izmanto, lai ieguldītāju līdzekļus sadalītu starp kolektīvās finansēšanas projektiem.

3. Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem, kas ierosina cenas kolektīvās finansēšanas piedāvājumiem, ir ieviesta atbilstīga cenu noteikšanas sistēma, kuras pamatā ir attiecīga dokumentācija un pārvaldības struktūras, kas atbild par cenu noteikšanas lēmumu pieņemšanu.

19. pants

Riska kategorijas

1. Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji nodrošina, ka, piešķirot aizdevumus riska kategorijām, kas minētas 18. panta 1. punkta b) apakšpunktā, ir atspoguļoti šādi faktori:
 - a) attiecīgo kolektīvās finansēšanas projektu riska līmeņi, ko nosaka iekšējā kredītspējas novērtējuma modeļu iznākums saskaņā ar I nodaļā izklāstīto;
 - b) konkrēti faktori saistībā ar aizdevumu, tostarp, bet ne tikai, procentu likme, aizdevuma termiņš un maksājumu biežums.
2. Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji nodrošina, ka:
 - a) riska pārvaldības sistēmā ir ietvertas atbilstīgas procedūras, ko izmanto, lai pārskatītu aizdevumu iedalīšanu kategorijās un pārklasificētu tos jaunās riska kategorijās ikreiz, kad mainās attiecīgais kredītspējas novērtējums vai citi faktori, kas saistīti ar aizdevumu;
 - b) katra riska kategorija ir saistīta ar saistību nepildīšanas varbūtību.

20. pants

Kolektīvās finansēšanas projektu apstiprināšana

1. Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji riska pārvaldības sistēmā ievieš skaidrus un rūpīgi dokumentētus procesus, kas paredzēti tam, lai apstiprinātu ieguldītājiem piedāvājamās kolektīvās finansēšanas projektus.
2. Saskaņā ar 1. punktu izveidotajos procesos nosaka pienākumus personām, kas veic attiecīgos uzdevumus un funkcijas kolektīvās finansēšanas pakalpojuma sniedzēja organizatoriskajā struktūrā.
3. Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji nodrošina, ka darbinieki, kas var apstiprināt ieguldītājiem piedāvājamās projektus, ir attiecīgi apmācīti un viņu pieredze un darba stāžs atbilst viņiem deleģētajām īpašajām pilnvarām.

21. pants

Automatizētu modeļu izmantošana

1. Ja kolektīvās finansēšanas projektu vai projektu īpašnieku kredītriska novērtēšanai un ieguldītājiem piedāvājamo kolektīvās finansēšanas projektu apstiprināšanai izmanto automatizētus modeļus, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji nodrošina, ka:
 - a) attiecīgajām personām, kas atbild par uzdevumiem un funkcijām, ir laba izpratne par šo modeļu metodiku, ievaddatiem, pieņēmumiem un ierobežojumiem;
 - b) vadības struktūrai ir pietiekama izpratne par finanšu produktiem piemērojamo tehnoloģisko inovāciju izmantošanu;

- c) automatizētie modeļi ir piemēroti paredzētajam mērķim un to izmantošana ir samērīga ar projekta īpašnieka darbības apjomu un sarežģītību, kolektīvās finansēšanas projektu un aizdevuma summu.
2. Šā panta 1. punkta nolūkā kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji ievieš politiku un procedūras un nosaka atbilstīgus pārvaldības pasākumus minēto automatizēto modeļu izstrādei un lietošanai.
3. Šā panta 2. punktā minētā politika un procedūras:
- a) nodrošina to datu kvalitāti, kurus izmanto kā ievaddatus automatizētajiem modeļiem;
- b) nodrošina automatizēto modeļu iznākuma kvalitātes regulāru novērtēšanu;
- c) nosaka kritērijus, kā izlemt, kuros gadījumos drīkst neņemt vērā šādu automatizēto modeļu iznākumu.
4. Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem ir pieejama atbilstīga dokumentācija, kas aptver metodiku, datu ievadi un kritērijus, kurus automatizētajos modeļos izmanto kredītriska novērtēšanai un uzraudzībai un ieguldītājiem piedāvājamo kolektīvās finansēšanas projektu apstiprināšanai.

22. pants

Kredītriska novērtēšanas politika

1. Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji kredītriska pārvaldības sistēmā nosaka atbilstīgu kredītriska politiku un procedūras tā novērtēšanas un uzraudzības kritēriju noteikšanai.
2. Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji ievieš kredītriska pārvaldības politiku un procedūras, ar ko tiek noteikts viss tālāk minētais:
- a) ieguldītājiem piedāvājamo kolektīvās finansēšanas projektu apstiprināšanas process;
- b) process kolektīvās finansēšanas projektu un projektu īpašnieku iedalīšanai riska kategorijās saskaņā ar 19. pantā noteikto;
- c) informācija un faktori, ko izmanto kolektīvās finansēšanas projektu un projektu īpašnieku kredīspējas novērtēšanai saskaņā ar II nodaļā noteikto;
- d) kritēriji kredītriska mazināšanas pasākumu pieņemšanai un izmantošanai;
- e) nosacījumi tam, lai investoriem piedāvājamo kolektīvās finansēšanas projektu apstiprināšanas procesā tiktu izmantota automatizēta lēmumu pieņemšana;
- f) apstākļi, kādos iespējamas novirzes no standarta procedūrām;
- g) kredītriska uzraudzības process pēc aizdevuma izsniegšanas;
- h) procesi rīcībai attiecībā uz projektu īpašniekiem, kuri kavējas atmaksāt aizdevumu.
3. Kredītriska politika un procedūras, kas minētas 1. punktā, atbilst šādiem nosacījumiem:
- a) tās ir samērīgas ar kolektīvās finansēšanas platformā piedāvāto kolektīvās finansēšanas projektu apjomu un sarežģītību;
- b) tajās ir skaidri identificēti to personu uzdevumi un/vai funkcijas, kas atbild par attiecīgo pienākumu veikšanu;
- c) tās ir dokumentētas un aktualizētas.
4. Šā panta 1. punktā minētajā kredītriska politikā norāda, vai un kā kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji kolektīvās finansēšanas projektu kredītriska novērtējumā iekļauj vides, sociālos un pārvaldības riskus.

23. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2023. gada 29. septembrī

*Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja*
Ursula VON DER LEYEN

PIELIKUMS

Attiecīgie finanšu rādītāji, ko ņem vērā, novērtējot finansiālo stāvokli, kā minēts 7. panta 4. punktā

- I) Rentabilitātes rādītāji:
- a) gada tīrā peļņa;
 - b) *EBITDA* rādītājs;
 - c) pašu kapitāla atdeve (*RoE*) – $RoE = (EBIT - \text{nodoklis} - \text{samaksātie procenti}) / (\text{vidējais pašu kapitāls})$;
 - d) aktīvu atdeve (*RoA*) – $RoA = (EBIT - \text{nodoklis}) / (\text{vidējā aktīvu kopsumma})$;
 - e) neto peļņas daļa (*NPM*) – $NPM = (EBIT - \text{nodoklis}) / (\text{vidējā aktīvu kopsumma})$;
 - f) ieņēmumi pret kopējiem aktīviem (*STA*) – $STA = \text{ieņēmumi} / (\text{vidējā aktīvu kopsumma})$.
- II) Sviras un parāda rādītāji:
- a) parāda attiecība pret pašu kapitālu (*DER*) – $DER = (\text{parāds} + \text{nomas vērtība}) / \text{kapitāls}$;
 - b) parāda attiecība (*DR*) – $DR = (\text{kopējais parāds}) / (\text{kopējie aktīvi})$;
 - c) parāda ienesīgums (*DY*) – $DY = EBITDA / \text{aizdevuma summa}$;
 - d) aizdevums pret izmaksām (*LC*) – $LC = (\text{aizdevuma summa}) / (\text{būvniecības izmaksas})$;
 - e) aizdevums pret vērtību (*LV*) – $LV = (\text{aizdevuma summa}) / (\text{īpašuma vērtība})$.
- III) Likviditātes rādītāji:
- a) procentu seguma koeficients (*ICR*) – $ICR = EBIT / \text{procentu izdevumi}$;
 - b) parāda apkalpošanas seguma koeficients (*DSCR*) – $DSCR = EBITDA / (\text{pamatsumma} + \text{procentu summa})$;
 - c) naudas plūsmas un parāda attiecība (*CFD*) – $CFD = (\text{naudas plūsma}) / \text{parāds}$;
 - d) naudas rādītājs (*CR*) – $CR = (\text{nauda} + \text{tirgojamie vērtspapīri}) / (\text{īstermiņa saistības})$;
 - e) neto apgrozāmais kapitāls pret kopējiem aktīviem (*NWCTA*) – $NWCTA = (\text{apgrozāmie aktīvi (nauda, īstermiņa vērtspapīri, debitoru parādi, krājumi, citi apgrozāmie aktīvi)}) / \text{aktīvi}$.
- IV) Kapitāla rādītāji:
- a) kapitalizācijas likme (*CR*) – $CR = (\text{neto darbības ienākumi}) / \text{kapitāls}$;
 - b) peļņas ienesīgums (*PY*) = $(\text{neto ienākumi}) / \text{kapitāls}$.